

RADA POWIATU

w Oleśnie

UCHWAŁA NR XXXII/253/18 RADY POWIATU W OLEŚNIE

z dnia 7 lutego 2018 r.

w sprawie przyjęcia Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Powiatu Oleskiego na lata 2018-2020

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1868, zm. z 2018 r. poz. 130.) oraz art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r. poz. 697, zm. 1292, 2217, z 2018 r. poz. 107.) Rada Powiatu w Oleśnie uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Program Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Powiatu Oleskiego na lata 2018-2020 w brzmieniu załącznika do niniejszej uchwały.

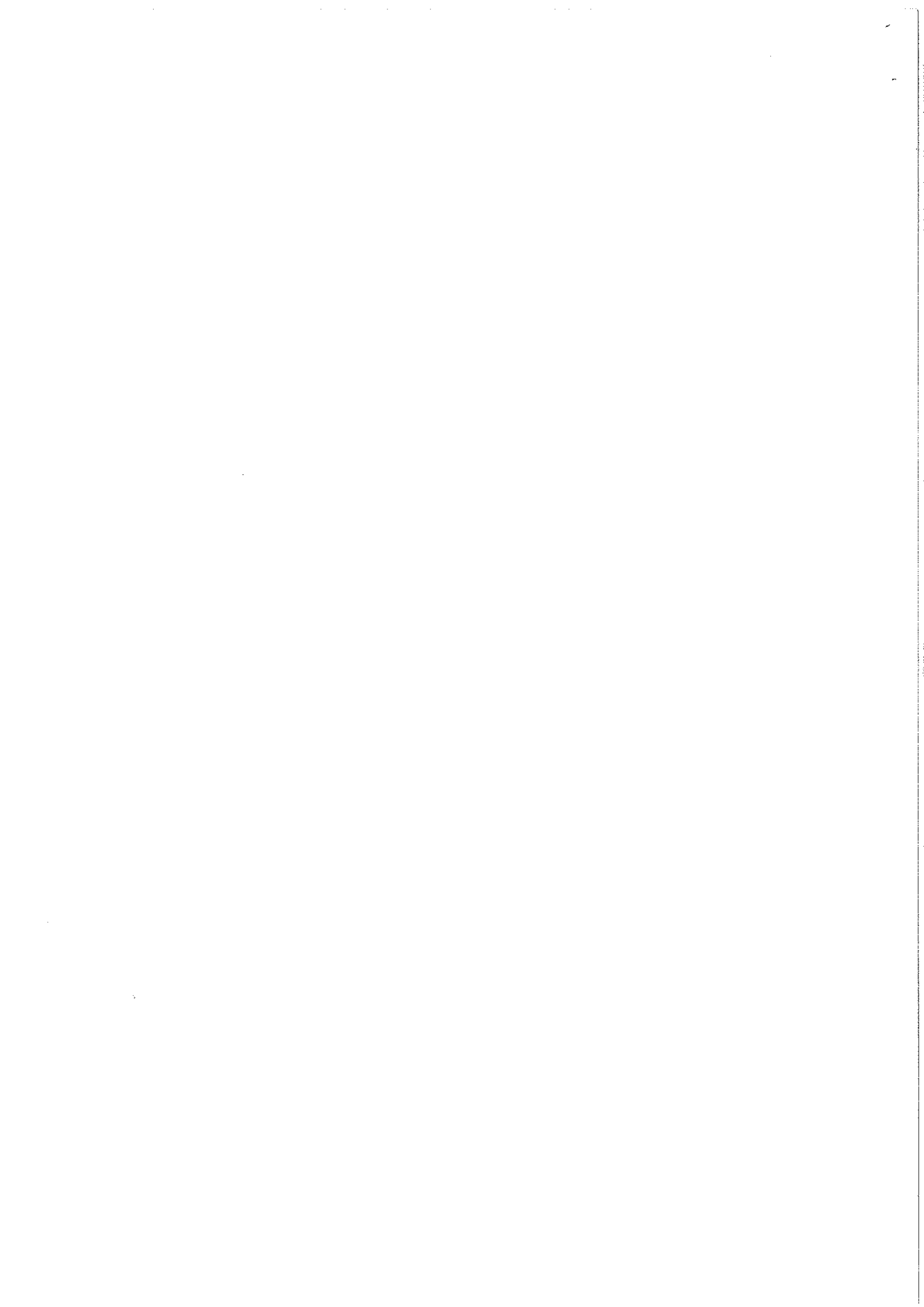
§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Dyrektorowi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Oleśnie.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Powiatu

Ewa Cichoń

Załącznik do uchwały Nr XXXII/253/18
Rady Powiatu w Oleśnie
z dnia 7 lutego 2018 r.

**PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ
DLA POWIATU OLESKIEGO
NA LATA 2018-2020**

Spis treści

Wstęp.....	1
1. Zadania administracji publicznej w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na poziomie powiatu.....	3
2. Charakterystyka pieczy zastępczej w Powiecie Oleskim.....	3
3. Cel główny i cele szczegółowe programu.....	10
4. Roczny limit zawodowych rodzin zastępczych.....	13
5. Realizatorzy programu.....	14
6. Finansowanie programu.....	14
7. Ewaluacja i monitoring programu.....	15
8. Zakończenie.....	15

Wstęp

Zadania w zakresie systemu pieczy zastępczej na terenie powiatu oleskiego realizuje od stycznia 2012 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oleśnie, które zostało wyznaczone na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej Zarządzeniem Nr 23/2011 Starosty Oleskiego z dnia 7 października 2011 roku zgodnie z art. 241 ust. 2 w związku z art. 76 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r. poz. 697 z późn. zm.)

Podstawą opracowania Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej jest art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r. poz. 697 z późn. zm.). Zgodnie z zapisami tej Ustawy zadania związane z zapewnieniem dzieciom opieki w pieczy zastępczej należą do zadań własnych powiatu. Program Rozwoju Pieczy Zastępczej ma służyć usystematyzowaniu i ukierunkowaniu działań, ustaleniu priorytetów i zakresu prowadzonej działalności na rzecz rozwoju pieczy zastępczej. Celem jest zapewnienie każdemu dziecku z powiatu oleskiego całkowicie lub częściowo pozbawionemu opieki rodziców odpowiedniego środowiska wychowawczego, organizowanego w formie rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej. Harmonogram działań z zakresu rozwoju pieczy zastępczej odzwierciedla przyjęte założenia i działania na najbliższe trzy lata.

Każde dziecko do prawidłowego rozwoju fizycznego i emocjonalnego potrzebuje rodziny, która zaspokaja jego potrzeby, zapewnia mu bezpieczeństwo i otacza miłością. Ze względu na tak pojmowaną rolę rodziny jest ona w naszym kraju i w naszym ustawodawstwie otaczana szczególną troską i ochroną. W sytuacji, gdy rodzina przeżywa kryzys i zмага się z różnorodnymi problemami, olbrzymią rolę do spełnienia w tym zakresie mają służby pomocy społecznej. Do podstawowych ich zadań należy świadczenie rodzinie i dziecku wszechstronnej pomocy umożliwiającej jak najlepsze funkcjonowanie.

Pojęcie sieroctwa wiąże się ze stanem pozbawienia dzieci, trwale lub przejściowo, szans wychowywania we własnej rodzinie. Rozróżnia się sieroctwo naturalne, spowodowane śmiercią rodziców i społeczne, gdy rodzice dzieci nie chcą, nie mogą lub nie potrafią wypełniać swoich obowiązków rodzicielskich. Decyzją sądów rodzinnych osobom tym zostaje ograniczona, zawieszona lub odebrana władza rodzicielska. Dzieci zostają powierzone opiece zastępczych środowisk o charakterze rodzinnym lub instytucjonalnym.

W prawidłowo zorganizowanej rodzinie, w klimacie miłości i zrozumienia dziecko znajduje pełne poparcie, poczucie bezpieczeństwa i możliwość przeżywania szczęśliwego dzieciństwa. Jeśli funkcjonowanie rodzin, ich kondycja pogarsza się, odbija się to wtedy ujemnie na działalności i losach zarówno jednostek jak i społeczeństwa.

Zjawiskiem ściśle związanym z dysfunkcjonalnością rodziny jest wzrastająca z każdym rokiem liczba tzw. sierot społecznych, a więc dzieci pozbawionych odpowiedniej opieki rodzicielskiej, mimo iż oboje rodzice żyją. Aby stworzyć tym dzieciom odpowiednie warunki rozwoju, organizuje się różnego rodzaju formy opieki całkowitej, takiej jak rodzinna piecza zastępcza czy instytucjonalna. Większość dzieci potrzebujących zaopiekowania zastępczego to sieroty społeczne – najczęściej mające obydwój rodziców. Rozwiązanie problemu sieroctwa społecznego w naszym kraju zmierza aktualnie w kierunku różnych form rodzicielstwa zastępczego. Rodziny zastępcze różnią się jako środowisko wychowawcze – opiekuńcze od rodziny naturalnej jak i rodziny adopcyjnej. Dziecko nie urodziło się w danej rodzinie, ani nie zostało przez nią przysposobione, czyli uznane za własne. Jest ono przyjęte na wychowanie na pewien okres lub do jego usamodzielnienia się. W tej rodzinie dziecko jest tylko wychowankiem, a nie dzieckiem własnym. Drugą formą rodzinnej pieczy zastępczej są rodzinne domy dziecka, które tworzą jedną, wielodzietną rodzinę nawet dla ośmiorga dzieci, które nie mogły być umieszczone w rodzinie zastępczej lub przysposabiającej. Ta forma rodzinnej opieki zastępczej umożliwia wspólne wychowanie i opiekę licznemu rodzeństwu w różnym wieku, dorastając, pomagając sobie nawzajem i stopniowo usamodzielniając. Rodzinne domy dziecka wymagają odpowiednio dużych pomieszczeń (dom jednorodzinny lub wielopokojowe mieszkanie).

Dzieci, które nie znajdują miejsca w rodzinnych formach opieki zastępczej lub w rodzinach adopcyjnych są umieszczane w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Placówka wówczas zastępuje dzieciom rodzinę naturalną przez odpowiednie warunki mieszkaniowe, wyżywienie, zaopatrzenie w odzież, przedmioty osobistego użytku, opiekę zdrowotną i gwarancję realizacji obowiązku szkolnego z zabezpieczeniem warunków do dalszego kształcenia i zdobycia zawodu.

Dzieci zostają umieszczone w jednej z form pieczy zastępczej do czasu naprawy przez rodziców swoich negatywnych zachowań. W takiej sytuacji rodzice mają prawo do wszelkich form kontaktu z synem czy córką oraz uczestnictwa w jego wychowaniu. Z przysługujących praw rodzice korzystają lub nie korzystają.

1. Zadania administracji publicznej w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na poziomie powiatu

Za tworzenie i rozwój rodzinnej pieczy zastępczej odpowiedzialny jest starosta, który powierza te zadania powiatowemu centrum pomocy rodzinie i organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej, któremu powiat zleca realizację tego zadania na podstawie art. 190. Na terenie Powiatu Oleskiego od stycznia 2012 r. to Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oleśnie odpowiada za tworzenie i wdrażanie programów pomocy dziecku i rodzinie poprzez organizowanie opieki w rodzinach zastępczych oraz zapewnienie wymagającym tego dzieciom opieki i wychowania w całodobowej placówce opiekuńczo-wychowawczej.

2. Charakterystyka pieczy zastępczej w Powiecie Oleskim

Rodzinna piecza zastępcza

Zadania realizowane w zakresie pomocy dzieciom pozbawionym opieki ze strony rodziców oraz wsparcie dla rodzin zastępczych mieszczą się w zakresie prac PCPR w Oleśnie, w zespole pieczy zastępczej. W zespole tym utworzono stanowisko koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, którego zadaniem jest m.in.:

- 1) udzielanie pomocy rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka,
- 2) przygotowywanie planu pomocy dziecku,
- 3) pomoc rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka w nawiązywaniu wzajemnego kontaktu,
- 4) zapewnienie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci,
- 5) zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających.

Formą rodzinnej opieki zastępczej jest rodzina zastępcza oraz rodziny dom dziecka. Głównym zadaniem rodzinnej pieczy zastępczej jest zapewnienie odpowiednich warunków wychowania i rozwoju dziecka pozbawionemu szansy wychowania w rodzinie biologicznej. W świetle obowiązujących przepisów prawnych ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej funkcjonuje obecnie podział na trzy typy rodzin zastępczych: spokrewnione, niezawodowe, zawodowe w tym zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowe specjalistyczne oraz rodzinny dom dziecka. Każdą z tych form cechuje specyfika wynikająca przede wszystkim z istnienia lub braku więzi pokrewieństwa łączącej dziecko i jego opiekunów. Rodzinę zastępczą spokrewnioną tworzą małżonkowie lub osoby, będący wstępnymi

(dziadkowie) lub rodzeństwem dziecka. Natomiast rodzinę zastępczą niezawodową, zawodową lub rodzinny dom dziecka tworzą małżonkowie lub osoby, niebędący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka.

Tabela nr 1. Liczba rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie Powiatu Oleskiego w okresie od 01.01.2015 r. do 31.12.2017 r.

Rodzaj rodzinnej pieczy zastępczej	Liczba rodzin w 2015 r.	Liczba rodzin w 2016 r.	Liczba rodzin w 2017 r.
spokrewniona	21	23	21
niezawodowa	16	18	17
zawodowa	1	1	1
rodzinny dom dziecka	1	1	1
razem	39	43	40

Tabela nr 2. Liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych funkcjonujących na terenie Powiatu Oleskiego w okresie od 01.01.2015 r. do 31.12.2017 r.

Rodzaj rodzinnej pieczy zastępczej	Liczba dzieci w 2015 r.	Liczba dzieci w 2016 r.	Liczba dzieci w 2017 r.
spokrewniona	23	23	21
niezawodowa	20	25	21
zawodowa	7	5	5
rodzinny dom dziecka	7	9	9
razem	57	62	56

Źródło własne: rejestr prowadzonych rodzin zastępczych

Tabela nr 3. Liczba dzieci nowo umieszczonych w rodzinach zastępczych funkcjonujących na terenie Powiatu Oleskiego w okresie od 01.01.2015 r. do 31.12.2017 r.

Rodzaj rodzinnej pieczy zastępczej	Liczba dzieci w 2015 r.	Liczba dzieci w 2016 r.	Liczba dzieci w 2017 r.
spokrewniona	1	3	3
niezawodowa	1	9	3
zawodowa	0	0	0
rodzinny dom dziecka	0	3	0
razem	2	15	6

Źródło własne: rejestr prowadzonych rodzin zastępczych

Zamieszczone powyżej tabele pokazują dane statystyczne w obszarze rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie Oleskim na przełomie lat 2015-2017. Można zauważyć tendencję utrzymywania się na podobnym poziomie ilości rodzin zastępczych. Rodziny zastępcze niezawodowe, zawodowe oraz chcący prowadzić rodzinny dom dziecka przed podjęciem decyzji o pełnieniu funkcji rodziny zastępczej powinny przejść proces szkolenia przygotowującego do bycia rodziną zastępczą i w końcowym efekcie otrzymania zaświadczenia kwalifikującego do pełnienia takiej funkcji. Zaświadczenie określa spełnianie warunków do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej/zawodowej/rodzinnego domu dziecka, o których mowa w art. 42 ust. 1-3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, posiadanie predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej, a także zakwalifikowanie do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej/zawodowej sprawującej opiekę i wychowanie nad dzieckiem lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

Na dzień 31.12.2017 r. w Powiecie Oleskim funkcjonowało 36 rodzin zastępczych, w których wychowywało się 50 dzieci – w tym: 19 rodzin spokrewnionych (19 dzieci); 15 rodzin niezawodowych (17 dzieci); 1 rodziny zawodowa (5 dzieci), 1 rodzina prowadząca rodzinny dom dziecka (9 dzieci).

W okresie od 01.01.2015 r. do 31.12.2017 r. przeszkolono 6 rodzin zastępczych, które otrzymały zaświadczenia kwalifikacyjne do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej. Również 1 rodzina już funkcjonująca jako niezawodowa - została przygotowana do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej.

Prowadzona współpraca rodzinami zastępczymi układa się pozytywnie. Często dochodzi do sytuacji natychmiastowego zaopiekowania dzieci w pieczy zastępczej z Powiatu Oleskiego - wówczas rodzice zastępczy muszą bardzo szybko podjąć decyzję, dając tym samym szansę na

możliwość pozostania dzieci na terenie powiatu, którego są mieszkańcami. Sytuacja taka jest pożądaną chociażby z uwagi na kontakty z rodzicami biologicznymi (niewielka odległość od dotychczasowego miejsca zamieszkania dziecka).

W/w okresie 3 przeszkolone rodziny wyraziły zgodę na przyjęcie 3 dzieci. Natomiast 2 przeszkolone rodziny pozostają w stanie gotowości. Ponadto 1 rodzina w statusie niezawodowej oczekuje na zawarcie umowy na rodzinę zawodową, a 1 rodzina została ustanowiona przez sąd we wcześniejszym czasie, a procedurę przeszkolenia ostatecznie zakończono w 2017 r. Należy zwrócić uwagę na bardzo małą ilość nowych kandydatów chcących pełnić funkcję rodziny zastępczej. Ilość rodzin w stosunku do potrzeb umieszczania dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Powiatu Oleskiego nadal jest ograniczona, szczególnie w przypadku licznego rodzeństwa oraz dzieci z przewlekłymi schorzeniami zdrowotnymi. Obecna sytuacja wymaga, aby na terenie Powiatu Oleskiego było więcej rodzin zastępczych niezawodowych i zawodowych, które będą mogły przyjmować dzieci potrzebujące opieki w trybie natychmiastowym. Przez pryzmat dotychczasowej współpracy z funkcjonującymi rodzinami zastępczymi zauważa się chęć przyjmowania dzieci „małych”, tj. dzieci w wieku niemowlęcym lub przedszkolnym.

Instytucjonalna piecza zastępcza

Decyzją Wojewody Opolskiego Nr 1/2010 z dnia 01.10.2010 r. Dom Dziecka im. Marii Konopnickiej w Sowczycach otrzymał zezwolenie na funkcjonowanie na czas nieokreślony. Natomiast decyzją Nr 10/2017 z dnia 28.08.2017 r. została zmieniona liczba miejsc z 30 na 25 miejsc. Instytucjonalna piecza zastępcza jest sprawowana w formie placówki opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego, która zapewnia dzieciom całodobową opiekę i wychowanie w sytuacji gdy rodzice biologiczni są częściowo lub całkowicie pozbawieni opieki rodzicielskiej.

Dziecko, które nie może być umieszczone w rodzinie zastępczej z różnych powodów jest umieszczane w placówce. Dzieci starsze praktycznie nie mają szansy na umieszczenie w rodzinie zastępczej, dlatego mocną stroną pieczy zastępczej na terenie Powiatu Oleskiego jest funkcjonowanie placówki opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego Domu Dziecka w Sowczycach. Instytucjonalna forma opieki zastępczej nadal jest bardzo ważna. Z tej formy zaopiekowania dzieci nie można zrezygnować.

Obowiązujące od 1 stycznia 2012 r. przepisy Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej umożliwiły umieszczanie w okresie 4 lat od dnia wejścia w życie ustawy dzieci powyżej 7. roku życia, tj. do końca 2015 r. Natomiast w okresie od 01.01.2015 r. do dnia 31 grudnia 2019 r. mogą przebywać dzieci powyżej 7. roku życia, a po upływie tego okresu mogą przebywać dzieci powyżej 10. roku życia.

W placówce opiekuńczo-wychowawczej w Sowcyczach oprócz dzieci pochodzących z terenu Powiatu Oleskiego przebywają także dzieci z innych powiatów. Wówczas z powiatem, z którego pochodzi umieszczane dziecko Powiat Oleski zawiera porozumienie w sprawie warunków pobytu dziecka i wysokości wydatków na jego opiekę i wychowanie.

Tabela nr 4. Rzeczywista liczba dzieci przebywających w Domu Dziecka w Sowcyczach na terenie Powiatu Oleskiego w okresie od 01.01.2015 r. do 31.12.2017 r.

Dzieci przebywające w:	Liczba dzieci w 2015 r.	Liczba dzieci w 2016 r.	Liczba dzieci w 2017 r.
placówce opiekuńczo-wychowawczej w Sowcyczach	37	40	29

Źródło własne: rejestr skierowań do placówki opiekuńczo-wychowawczej w Sowcyczach

Tabela nr 5. Dzieci przebywające w Domu Dziecka w Sowcyczach ze względu na pochodzenie w okresie od 01.01.2015 r. do 31.12.2017 r.

Dzieci przebywające ze względu na pochodzenie przed umieszczeniem z:	Liczba dzieci w 2015 r.	Liczba dzieci w 2016 r.	Liczba dzieci w 2017 r.
Powiatu Oleskiego	14	19	16
Powiatu Strzeleckiego	3	3	2
Powiatu Prudnickiego	3	3	2
Powiatu Opolskiego Ziemskiego	1	0	0
Powiatu Wieluńskiego	1	1	1
Powiatu Legnickiego	2	2	2
Powiatu Tarnogórskiego	2	2	2
Powiatu Zielonogórskiego	5	4	4
Powiatu Radomskiego	2	2	0
Powiatu Kluczborskiego	1	0	0
Powiat Kędzierzyńsko-Kozielski	3	0	0
Miasto Opole	0	4	0

Źródło własne: rejestr skierowań do placówki opiekuńczo-wychowawczej w Sowcyczach

Tabela nr 6. Liczba dzieci nowo umieszczonych w Domu Dziecka w Sowczycach na terenie Powiatu Oleskiego w okresie od 01.01.2015 r. do 31.12.2017 r.

Dzieci umieszczone w:	Liczba dzieci w 2015 r.	Liczba dzieci w 2016 r.	Liczba dzieci w 2017 r.
placówce opiekuńczo-wychowawczej w Sowczycach	11 dzieci (obce powiaty)	10 dzieci (6 z naszego powiatu, 4 obce powiaty)	7 dzieci (6 z naszego powiatu, 1 obcy powiat)

Źródło własne: rejestr skierowań do placówki opiekuńczo-wychowawczej w Sowczycach

Tabela nr 7. Średni miesięczny koszt utrzymania wychowanka Domu Dziecka w Sowczycach

Placówka	Średni miesięczny koszt utrzymania w 2015 r.	Średni miesięczny koszt utrzymania w 2016 r.	Średni miesięczny koszt utrzymania w 2017 r.
placówka opiekuńczo-wychowawcza w Sowczycach	2.941,00 zł Dziennik Urzędowy Województwa Opolskiego z dnia 12 lutego 2015 r. poz. 333	3.199,00 zł Dziennik Urzędowy Województwa Opolskiego z dnia 02 lutego 2016 r. poz. 292	3.298,00 zł Dziennik Urzędowy Województwa Opolskiego z dnia 08 lutego 2017 r. poz. 442

Źródło: Dzienniki Urzędowe Województwa Opolskiego

Co roku ustalany jest miesięczny koszt utrzymania dziecka w Domu Dziecka w Sowczycach - zgodnie z art. 196 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, który ogłaszany jest przez starostę w wojewódzkim dzienniku urzędowym.

Mocne i słabe strony systemu pieczy zastępczej w Powiecie Oleskim

Mocne strony:

- 1) umieszczanie dzieci w pieczy zastępczej z terenu powiatu oleskiego na swoim terenie,
- 2) funkcjonowanie 1 rodziny zastępczej zawodowej,
- 3) funkcjonowanie 1 rodzinnego domu dziecka,
- 4) funkcjonowanie placówki opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego,
- 5) prowadzenie szkoleń dla rodzin zastępczych mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji,
- 6) prowadzenie grup wsparcia dla rodzin zastępczych,
- 7) pomoc rodzinom zastępczym w nawiązywaniu wzajemnego kontaktu,

- 8) prowadzenie specjalistycznego poradnictwa m.in. pedagogicznego, psychologicznego i prawnego, a także terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej,
- 9) zapewnienie dla rodzinnego domu dziecka pomocy w zakresie zatrudnienia osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich,
- 10) objęcie rodzin zastępczych opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej,
- 11) pozyskiwanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej,
- 12) wspieranie rodzin zastępczych poprzez:
 - umożliwianie uczestnictwa w różnych projektach realizowanych z fundacjami, stowarzyszeniami w zakresie różnych potrzeb funkcjonujących rodzin: np. udział dzieci w koloniach, zimowiskach,
 - współpracę z Fundacją Ronalda McDonalda w zakresie badań dzieci z rodzin zastępczych i placówki opiekuńczo-wychowawczej w Sowczycach w celu wczesnego wykrywania chorób nowotworowych,
 - współpracę z Fundacją Ernst & Young w ramach, której dzieci z rodzin zastępczych otrzymały „wyprawkę szkolną”,
 - współpracę z Oleskim Klubem Sportowym – zorganizowanie zbiórki artykułów celem wsparcia rodzin zastępczych poprzez świąteczne paczki,
 - zorganizowanie korepetycji dla dzieci z rodzin zastępczych, które były udzielone przez wolontariuszy na terenie lokalnej świetlicy środowiskowej,
- 13) współpracę z Fundacją Towarzystwo Nasz Dom w Warszawie - przygotowanie 10 wniosków w konkursie Nasz Dom w zakresie przyznania pomocy dla rodzin zastępczych (zostały pozytywnie rozpatrzone 2 wnioski – rodzinnego domu dziecka i rodziny zastępczej zawodowej),
- 14) pozyskiwanie środków poprzez opracowywanie programów ogłaszanych przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej,
- 15) prowadzenie kampanii na rzecz rodzicielstwa zastępczego m.in. poprzez organizowanie corocznie festynu dla rodzin zastępczych z terenu powiatu oleskiego,
- 16) udzielanie wsparcia usamodzielnianym wychowankom.

Słabe strony:

- 1) brak możliwości zoorganizowania rodzinom zastępczym stałej pomocy wolontariuszy ze względu na brak chętnych,
- 2) niewystarczająca ilość rodzin lub osób kwalifikujących się na kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej,

- 3) trudności w wypracowaniu z rodzinami zastępczymi obowiązku informowania organizatora rodzinnej pieczy zastępczej o każdej zmianie sytuacji mającej wpływ na prawo do przysługujących świadczeń.

3. Cel główny i cele szczegółowe programu

Rozwój i wsparcie pieczy zastępczej w Powiecie Oleskim

Aby program rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej osiągnął pożądane efekty należy kontynuować działania w kierunku rozwoju rodzinnych form opieki zastępczej tak, aby tylko w ostateczności dzieci trafiały do placówki opiekuńczo-wychowawczej. Natomiast w sytuacji dziecka z uregulowaną sytuacją prawną niezwłoczne zgłaszanie do ośrodka adopcyjnego w celu poszukiwania rodziny adopcyjnej.

Cel szczegółowy nr 1

Doskonalenie systemu opieki nad dzieckiem przebywającym poza środowiskiem naturalnym

Uzasadnienie celu:

Dziecku, któremu rodzina biologiczna nie może zapewnić bezpośredniej opieki i wychowania należy zorganizować opiekę zastępczą, która jest szansą do wychowywania się dziecka w warunkach zbliżonych do naturalnych, czyli rodzinie zastępczej. Aby ten system wsparcia mógł działać sprawnie ważne jest pozyskiwanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz wspieranie już funkcjonujących rodzin zastępczych.

Kierunki działań:

- 1) prowadzenie kampanii promującej idee rodzicielstwa zastępczego,
- 2) pozyskiwanie i przygotowywanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej i prowadzenia rodzinnych domów dziecka,
- 3) tworzenie warunków do powstawania rodzin pomocowych,
- 4) prowadzenie procesu diagnostyczno-kwalifikacyjnego pozyskanych kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej/rodzinnego domu dziecka,
- 5) prowadzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej,
- 6) wspieranie rodzin zastępczych w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej,
- 7) prowadzenie szkoleń i grup wsparcia dla rodzin zastępczych,
- 8) dostosowanie standardów w placówce opiekuńczo-wychowawczej zgodnie z zapisami Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- 9) zatrudnienie koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej,

- 10) zapewnienie rodzinom zastępczym profesjonalnego wsparcia – poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej poprzez zatrudnienie specjalistów m.in. psychologa, prawnika,
- 11) zapewnienie przeprowadzania przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich,
- 12) organizowanie dla rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka pomocy wolontariuszy,
- 13) dokonywanie okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej oraz oceny rodziny zastępczej i prowadzących rodzinny dom dziecka,
- 14) podejmowanie współpracy z asystentami rodziny lub przedstawicielami ośrodków pomocy społecznej w zakresie możliwości powrotu dziecka do rodziny biologicznej,
- 15) zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną w celu poszukiwania rodziny adopcyjnej,
- 16) współpraca z instytucjami i organizacjami pozarządowymi.

Oczekiwane efekty:

- 1) powstanie różnorodnych form opieki zastępczej,
- 2) analiza sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej oraz diagnozowanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej zawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka,
- 3) wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, spełniania warunków oraz posiadania predyspozycji i motywacji do sprawowania przez kandydatów pieczy zastępczej,
- 4) wzrost liczby rodzin zastępczych szczególnie niezawodowych i zawodowych,
- 5) pomoc specjalistyczna dla rodzin zastępczych,
- 6) tworzenie grup wsparcia i organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych,
- 7) utrzymanie standardów dla placówki opiekuńczo-wychowawczej.

Wskaźniki:

- 1) liczba przeprowadzonych kampanii promujących ideę rodzicielstwa zastępczego,
- 2) liczba pozyskanych kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka,
- 3) liczba rodzin, które otrzymały świadectwo kwalifikacyjne,
- 4) liczba organizowanych szkoleń i grup wsparcia dla rodzin,
- 5) liczba wolontariuszy/ liczba dzieci objętych pomocą wolontariuszy,
- 6) liczba instytucji i organizacji udzielających wsparcia.

Realizatorzy

Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oleśnie

Dom Dziecka w Sowczycach

Ośrodki Pomocy Społecznej

Ośrodki Adopcyjne

Cel szczegółowy nr 2

Pomoc w usamodzielnieniu wychowanków przebywających w pieczy zastępczej

Uzasadnienie celu:

Usamodzielniający się wychowankowie powinni być przygotowani do wejścia w dorosłe życie. Wsparcie młodych ludzi uczących się umiejętności samodzielnego funkcjonowania jest bardzo ważne, aby w przyszłości zapobiec ich społecznemu wykluczeniu.

Kierunki działań:

- 1) systematyczne przygotowywanie wychowanków do procesu usamodzielnienia poprzez opracowywanie indywidualnych programów usamodzielnienia,
- 2) realizacja wyznaczonych celów przy współpracy wyznaczonego przez wychowanka opiekuna usamodzielnienia oraz pracownika Centrum,
- 3) wsparcie w zakresie specjalistycznym m.in. poprzez spotkania z doradcą zawodowym, prawnikiem i psychologiem,
- 4) przyznawanie pomocy na usamodzielnienie i na zagospodarowanie oraz pomocy na kontynuowanie nauki.

Oczekiwane efekty:

- 1) przygotowanie wychowanków do procesu usamodzielnienia,
- 2) pozyskanie nowych umiejętności z zakresu kompetencji społecznych,
- 3) nabycie umiejętności poruszania się na rynku pracy,
- 4) wsparcie wychowanków w zakresie kompetencji działalności jednostki oraz innych instytucji,
- 5) wsparcie finansowe pełnoletnich wychowanków.

Wskaźniki:

- 1) ilość uzyskanych pozytywnych ocen z realizacji programu usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej,

- 2) ilość wychowanków, którzy przystąpili do programu usamodzielnienia,
- 3) liczba wychowanków, którzy nabyli umiejętności poruszania się na rynku pracy,
- 4) liczba wychowanków i form wsparcia otrzymana ze strony instytucji,
- 5) liczba wychowanków otrzymujących pomoc na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie i zagospodarowanie.

4. Roczny limit zawodowych rodzin zastępczych dla Powiatu Oleskiego

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

1) rodzina zastępcza:

- a) spokrewniona,
 - b) niezawodowa,
 - c) zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna;
- 2) rodzinny dom dziecka.

Rodzina zastępcza zawodowa powstaje poprzez zawarcie ze starostą umowy o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej. W ramach limitu rodzin zastępczych zawodowych tworzy się rodziny zastępcze zawodowe:

- 1) obligatoryjnie - (art. 56 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej) w przypadku złożenia wniosku przez rodzinę zastępczą niezawodową posiadającą co najmniej 3 – letnie doświadczenie i opinię koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.
- 2) fakultatywnie - w przypadku złożenia wniosku przez rodzinę zastępczą niezawodową, która spełnia warunki do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej i posiada pozytywną opinię koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Tabela przedstawiająca zakładany limit rodzin zastępczych zawodowych na lata 2018-2020

	2018	2019	2020
Zakładany limit rodzin zastępczych zawodowych	2	2	2

Ustalony limit rodzin zastępczych zawodowych może zostać zmieniony, co wiąże się z możliwościami finansowymi Powiatu Oleskiego.

Trzeba nadmienić, że funkcjonująca dotychczas jedna rodzina zastępcza zawodowa ma podpisaną umowę do 31.12.2018 r. - jednakże zmiana sytuacji rodziny i problemów wynikających z uzyskaniem pozytywnej diagnozy przez męża nie wskazuje, aby po tym okresie z rodziną była zawarta kolejna umowa. Jedna rodzina, która obecnie pełni funkcję rodziny zastępczej niezawodowej została przeszkolona do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej i istnieją

przesłanki do zawarcia umowy o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej po złożeniu przez małżonków wniosku. Obecnie na terenie powiatu od 01.01.2015 r. na podstawie zawartej umowy o prowadzony jest rodzinny dom dziecka do 31.12.2019 r.

5. Realizatorzy programu

Koordynatorem Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2018-2020 będzie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oleśnie, które przy jego realizacji będzie współpracowało z:

- 1) rodzinami zastępczymi,
- 2) placówką opiekuńczo-wychowawczą,
- 3) ośrodkami pomocy społecznej,
- 4) asystentami rodziny,
- 5) wydziałem rodzinnym i nieletnich,
- 6) kuratorami sądowymi,
- 7) policją,
- 8) ośrodkami adopcyjnymi,
- 9) poradnią psychologiczno-pedagogiczną,
- 10) organizacjami pozarządowymi, kościołami,
- 11) placówkami oświatowymi.

6. Finansowanie programu

Samorząd powiatowy odpowiedzialny jest za funkcjonowanie lokalnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną. Finansowanie działań z zakresu realizacji zadań z zakresu pieczy zastępczej uregulowane jest w oparciu o ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Źródłem finansowania zadań na lata 2018-2020 będą środki pochodzące z:

- budżetu Powiatu Oleskiego,
- budżetu państwa w ramach opracowywanych programów MR, PiPS,
- budżetu gmin, które są zobligowane do ponoszenia w części wydatków na opiekę i wychowanie dzieci (dot. dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej od 2012 r.),
- budżetu innych powiatów zobowiązanych na podstawie zawartych porozumień do zwrotu wysokości wydatków w sprawie przyjęcia dzieci nie pochodzących z Powiatu Oleskiego,

7. Ewaluacja i monitoring programu

Realizacja programu będzie monitorowana przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oleśnie jeden raz w roku – w miesiącu grudniu. Wskaźnikami ewaluacji będzie:

- 1) ilość i rodzaj (forma) przeprowadzonych kampanii promujących ideę rodzicielstwa zastępczego,
- 2) liczba indywidualnych spotkań z osobami zainteresowanymi chęcią podjęcia się funkcji rodziny zastępczej,
- 3) liczba nowopowstałych rodzin zastępczych,
- 4) liczba wychowanków, którzy przystąpili do programu usamodzielnienia,
- 5) liczba wychowanków otrzymujących pomoc na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie i zagospodarowanie.

8. Zakończenie

Opracowanie i realizacja programu powinny przyczynić się do zorganizowania sprawnego systemu wsparcia w opiece nad dzieckiem i rodziną w Powiecie Oleskim. Dziecku, które musi zostać zaopiekowane poza swoją rodziną biologiczną należy stworzyć jak najlepsze warunki w środowisku zastępczym. Opracowany program wyznacza takie kierunki działań aby zapewnić całodobową opiekę i wychowanie, w szczególności dzieciom pochodzącym z terenu Powiatu Oleskiego. Kierunki pracy są skoncentrowane na:

- 1) zapewnieniu dziecku opieki zastępczej na czas uregulowania sytuacji dziecka poprzez umożliwienie powrotu do rodziny biologicznej, a gdy to jest niemożliwe do czasu przysposobienia,
- 2) zaspokojeniu wszystkich potrzeb dziecka.

Z uwagi na realizację założeń Ustawy w zakresie konieczności umieszczania dzieci poniżej 10 roku życia w rodzinnych formach opieki zastępczej, konieczne jest dalsze pozyskiwanie kandydatów spełniających kryteria oraz posiadających motywację i predyspozycje do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

